

ISSN 2695-1584 (Print)
ISSN 2695-1592 (Online)
DOI:10.52058/2708-7530-2024-1(32)

VĚDA A PERSPEKTIVY

No 1(32)
2024

ISSN 2695-1584 (Print)

ISSN 2695-1592 (Online)

DOI: [https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-1\(32\)](https://doi.org/10.52058/2695-1592-2024-1(32))

Věda a perspektivy

№ 1(32) 2024

Praha, České republika
2024

Multidisciplinární mezinárodní vědecký magazín "Věda a perspektivy" je registrován v České republice. Státní registrační číslo u Ministerstva kultury ČR: E 24142. № 1(32) 2024. str. 366

Zveřejněno rozhodnutím akademické rady Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. (zápis č. 87/2023 ze dne 22. leden 2024)

Vydavatel:

Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o. , Česká republika
International Economic Institute s.r.o.
Praha, České republika se sídlem V Lázních 688,
Jesenice 252 42
IČO 03562671 Praha, České republika
zastoupen Mgr. Markétou Pavlovou

Časopis vychází v rámci práce vydavatelství skupiny „Scientific Perspectives“ a s vědeckou podporou: veřejné organizace „Ukrainian Assembly of Doctors of Sciences in Public Administration“, veřejné organizace „Association of Scientists of Ukraine“, Institut filozofie a sociologie Ázerbájdžánu Národní akademie věd (Baku, Ázerbájdžán)

Časopis je zařazen do mezinárodní vědeometrické databáze Index Copernicus (IC), mezinárodního vyhledávače Google Scholar a do mezinárodní vědeometrické databáze

Research Bible

Šéfredaktor:
Karel Nedbálek - doktor
práv, docent (Zlín, Česká
republika)

Zástupce šéfredaktora:
Markéta Pavlova - ředitel,
Mezinárodní Ekonomický
Institut (Praha, České
republika)

Dina Dashevskaya - geolog,
geochemik Praha, Česká
republika (Jeruzalém, Izrael)

Členové redakční rady:

- Humeir Huseyn Achmedov - doktor pedagogických věd, profesor (Baku, Ázerbájdžán)
Iryna Zhukova - kandidátka na vědu ve veřejné správě, docentka (Kyjev, Ukrajina)
Jurij Kijkov - doktor informatiky, dr.h.c. v oblasti rozvoje vzdělávání (Teplice, Česká republika)
Vladimír Bačišin - docent ekonomie (Bratislava, Slovensko)
Peter Ošváth - docent práva (Bratislava, Slovensko)
Dina Dashevskaya - geolog, geochemik Praha, Česká republika (Jerusalem, Izrael)
Yevhen Romanenko - doktor věd ve veřejné správě, profesor, ctěný právník Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Oleksandr Datsiy - doktor ekonomie, profesor, čestný pracovník školství na Ukrajině (Kyjev, Ukrajina)
Badri Getchbaya - doktor ekonomie, profesor, docent na Batumi State University. Shota Rustaveli (Gruzie)
Laila Achmetová - doktorka historických věd, profesorka politologie, profesorka UNESCO, mezinárodní žurnalistiky a médií na žurnalistické fakultě Kazašské národní univerzity (KazNU), al-Farabi (Kazachstán)
Oleksandr Nepomnyashy - doktor věd ve veřejné správě, kandidát ekonomických věd, profesor, řádný člen Vysoké školy stavební Ukrajiny (Kyjev, Ukrajina)
Michał Tomasz - doktor věd, docent katedry geografie regionálního rozvoje, University of Gdańsk (Polsko)

Články jsou vyvěšeny v redakci autora. Za obsah a pravopis zaslaných materiálů odpovídají autoři

OBSAH

SÉRIE “Ekonomika”

- Natalia Bobro** 9
KEY FACTORS AND STRUCTURES OF THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL TRANSFORMATION OF THE ECONOMY
- Lizaveta Peniaz**
THE ROLE OF STARTUPS IN CREATING INNOVATIVE ECOSYSTEMS
- Діана Гринюк** 26
НА ШЛЯХУ ДО ПЕРЕМОГИ: ЯК НИНИ ВІДНОВЛЮЮТЬСЯ СІЛЬСЬКІ ДЕОКУПОВАНІ ГРОМАДИ КИЇВЩИНИ

SÉRIE “Pedagogika”

- Olena Baldyniuk** 42
THE ROLE OF THE STATE EMPLOYMENT SERVICE IN THE READINESS OF HIGH SCHOOL STUDENTS FOR THE CONSCIOUS CHOICE OF A PROFESSION
- Sergii Sharov, Vira Kolmakova** 53
THE VALUE OF EMOTIONAL INTELLIGENCE FOR FUTURE SPECIALISTS
- Марія Зайва** 62
РОЛЬ ЦІННІСНІСНИХ ОРІЄНТАЦІЙ У РОЗВИТКУ ТВОРЧОГО ПОТЕНЦІАЛУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА
- Юлія Підвальна** 76
ПРОЦЕС АДАПТАЦІЇ ДІТЕЙ З ОСОБЛИВИМИ ОСВІТНИМИ ПОТРЕБАМИ У КОНТЕКСТІ ІНКЛЮЗИВНОЇ ОСВІТИ
- Олександр Рикачевський** 88
ДЕОНТОЛОГІЧНИЙ ПІДХІД ДО ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ МЕДИЧНИХ СЕСТЕР

Ірина Серєда 97
*ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ СТРЕСОСТІЙКОСТІ ТА ПОПЕРЕДЖЕННЯ
ЕМОЦІЙНОГО ВИГОРАННЯ ПЕДАГОГІВ В КРИЗОВИХ УМОВАХ*

Мирослава Соснова 107
*ДИДАКТИЧНІ ПІДХОДИ І ПРИНЦИПИ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ
ПЕДАГОГІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ*

SÉRIE “Psychologie”

Ярослав Коркос 116
*РЕЗУЛЬТАТИ ВПРОВАДЖЕННЯ ПРОГРАМИ ПСИХОКОРЕКЦІЙ-
НОГО РОЗВИТКУ КРИТИЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ*

Анна Кравченко 130
*ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ТА ЗАРУБІЖНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ПРОФЕСІЙНОГО ТА ДІЛОВОГО СПІЛКУВАННЯ*

Ольга Лозова, Ярослав Коркос 142
*КРИТИЧНЕ МИСЛЕННЯ СТУДЕНТІВ ТА ПЕРЕКОНАННЯ,
ХАРАКТЕРНІ ДЛЯ ЕПОХИ ПОСТПРАВДИ*

SÉRIE “Filologie”

Kulieva Halide Panah kızı 151
YABANCI KELİMELELER SÖZLÜĞÜ AZERBAJYCAN DİLİNDE

Olesia Reshetar 158
*IMPOLITENESS STRATEGY IN DONALD TRUMP’S ELECTION
CAMPAIGN DISCOURSE*

Дмитро Щєрбина 169
*СТИЛІСТИЧНА РОЛЬ ОМОНІМІВ У ХУДОЖНІЙ ЛІТЕРАТУРІ ТА
МОЖЛИВОСТІ ЇХ АДЕКВАТНОГО ПЕРЕКЛАДУ*

SÉRIE “Filozofie”

Lada Prokopovych 180
HUMAN IN NEW TECHNO-SOCIAL REALITY

SÉRIE “Technické vědy”

- Роксолана Бойдуник, Наталя Палько, Оксана Давидович, Марія Турчиняк** 188
ДОСЛІДЖЕННЯ ОСОБЛИВОСТЕЙ ХАРЧУВАННЯ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

SÉRIE “Lékařská věda”

- Михайло Школьник, Євгенія Шаргородська** 200
АНАЛІЗ РЕГІОНАЛЬНИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ІНВАЛІДНОСТІ ДИТЯЧОГО НАСЕЛЕННЯ ВНАСЛІДОК ХВОРОБ НЕРВОВОЇ СИСТЕМИ

- Олена Школьник, Олександра Маланчук, Лідія Меленчук, Іванна Хоботна, Артур Шлемкевич** 218
АНАЛІЗ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАВЕРШЕННЯ ВАГІТНОСТІ У ЖІНОК, ЯКІ ПЕРЕХВОРИЛИ COVID-19 ПІД ЧАС ВАГІТНОСТІ

SÉRIE “Zeměpis”

- Михайло Мельнійчук, Зоя Карпюк, Валентина Стельмах, Лариса Чижевська, Надія Мельник, Олег Мельник, Сергій Ковальчук, Роман Качаровський** 233
ОСОБЛИВОСТІ РЕКРЕАЦІЙНОГО ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ НА ОЗЕРНИХ КОМПЛЕКСАХ ОБ'ЄКТІВ ПЗФ ВОЛОДИМИРСЬКОГО РАЙОНУ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

- Ірина Нетробчук, Лариса Чижевська, Ірина Єрко, Сергій Полянський, Роман Качаровський, Олена Антипюк** 247
ПРИРОДНИЙ РЕКРЕАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ ТОРЧИНСЬКОЇ ТГ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

SÉRIE “Peníze, finance a úvěr”

- Олег Зіник** 259
СВІТОВА ТРАНСФОРМАЦІЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Сергій Чигринець 271
ОЦІНКА СТАНУ ФІНАНСОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКО-ГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ

SÉRIE “Informační a telekomunikační technologie”

Роман Лазута, Михайло Зінченко, Олександр Яковчук, Ольга Плугова, Альона Панкратова 281
ДОСЛІДЖЕННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ НАДІЙНОСТІ БЕЗПРОВОДОВОЇ СЕНСОРНОЇ МЕРЕЖІ

Роман Лазута, Роман Лазута, Михайло Зінченко, Олександр Яковчук, Віталій Кокошинський, Геннадій Прис, Василь Макарчук 292
АНАЛІЗ ВАРІАНТІВ ПОБУДОВИ ЛОКАЛЬНИХ ОБЧИСЛЮВАЛЬНИХ МЕРЕЖ ВІЙСЬКОВИХ ЧАСТИН, ЗАКЛАДІВ ТА ПІДРОЗДІЛІВ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

SÉRIE “Historické vědy”

Ярослав Андрусяк 307
ПРАЗЬКІ ДЕФЕНЕСТРАЦІЇ ЗА ПРАВЛІННЯ ДИНАСТІЇ ЯГЕЛЛОНІВ

Лариса Фицик, Ігор Фицик 320
МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ ПЕРСОНАЛЬНОГО СКЛАДУ КОЗАЦЬКОЇ СТАРШИНИ ГЕТЬМАНЩИНИ (1648 – 1782 р.р.) У ДОРЕВОЛЮЦІЙНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ІСТОРІОГРАФІЇ

SÉRIE “Sociální práce”

Ольга Матрос 333
СТАНОВЛЕННЯ ІНСТИТУТУ СУПЕРВІЗІЇ У СОЦІАЛЬНІЙ РОБОТІ В УКРАЇНІ

Лілія Моргай 346
НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Лілія Моргай

*доктор філософії, доцент,
доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи
Уманського державного педагогічного університету
імені Павла Тичини, м. Умань, Україна,
<https://orcid.org/0000-0002-6550-1389>*

НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ В ТЕРИТОРІАЛЬНІЙ ГРОМАДІ

Анотація. У статті проаналізовано зміст понять територіальна громада, децентралізація, нормативно-правове забезпечення, Конституція України, нормативно-правові акти, Закон України про «Соціальні послуги». Висвітлено мету та ряд законів, підзаконних актів та інших нормативних документів, які регулюють діяльність соціальних служб та спрямовані на забезпечення соціального захисту та допомоги громадянам. Розкриті основні елементи нормативно-правового забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді.

Ключові слова: територіальна громада, децентралізація, нормативно-правове забезпечення, Конституція України, нормативно-правові акти, Закон України про «Соціальні послуги».

Liliia Morhai

*Doctor of Philosophy, Associate Professor,
Associate Professor of the Department of Social Pedagogy and Social Work,
Uman State Pedagogical University named after Pavlo Tychna
Uman, Ukraine,
<https://orcid.org/0000-0002-6550-1389>*

REGULATORY

TERRITORIAL COMMUNITY

Abstract. The article analyzes the content of the concepts of territorial community, decentralization, regulatory and legal support, the Constitution of Ukraine, regulatory and legal acts, and the Law of Ukraine on Social Services. The purpose and a number of laws, bylaws and other regulatory documents regulating the activities of social services aimed at ensuring social protection and assistance to citizens are highlighted. The main elements of regulatory and legal support for social work in the territorial community are revealed.

Regulatory and legal support for social work in a territorial community is determined by the legislation of each specific country or region, in this case, a territorial community.

A territorial community is a group of residents united by permanent residence within a village, town, or city that are independent administrative-territorial units, or a voluntary association of residents of several villages that have a single administrative center.

Decentralization of state power in Ukraine is only a change in the horizontal redistribution of powers between the branches of government, while in European and world practice there is a vertical redistribution of powers, that is, the transfer of power from a higher institution to a lower institution.

Regulatory and legal support of social work in the territorial community includes a set of laws, bylaws and other regulatory documents that regulate the activities of social services and are aimed at ensuring social protection and assistance to citizens in need.

The main aspects of regulatory and legal support of social work in the territorial community include:

1. The Constitution of Ukraine: The basic law of Ukraine guarantees the rights and freedoms of citizens, including social rights. It establishes the principles of state policy in the field of social protection and support.

2. Legislation on social protection: Ukraine has a number of laws regulating social protection issues, including the Law on Social Services, the Law on Social Protection of Disabled Persons, and others.

3. Resolutions of the Cabinet of Ministers of Ukraine: The government adopts resolutions and orders that define the procedure for the provision of social services and the organization of social work at the local level.

4. International treaties: Ukraine is a party to various international conventions and agreements that define standards in the field of social work and social protection.

5. Decisions of local governments: Local councils and authorities make decisions and regulate the activities of social services on their territory, ensuring an appropriate level of support for citizens.

6. Social programs and projects: Special programs and projects are often developed at different levels of government to implement social services and initiatives.

7. Rules and standards of professional social work: Professional organizations and associations develop standards and codes of ethics for social workers that define their duties and responsibilities.

Keywords: territorial community, decentralization, regulatory and legal support, Constitution of Ukraine, regulations, Law of Ukraine on Social Services.

Постановка проблеми. На сьогоднішній день існує ряд системних та практичних проблем у сфері нормативно-правового забезпечення соціальної роботи на рівні конкретної територіальної громади. Серед таких проблем можна виокремити недостатню чіткість чи суперечливість нормативних актів, які регулюють соціальну діяльність в громаді, що може призводити до неоднозначного їх тлумачення та реалізації. Також важливим є виявлення недоліків у впровадженні та застосуванні законодавчих норм у практичній роботі соціальних служб та організацій, що може призвести до неефективного надання соціальної допомоги та послуг населенню.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Аналіз наукових досліджень та публікацій показав, що про особливості нормативно-правового забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді написано достатньо праць. Науковці: Т. Семігіна, Г. Слозанська, Р. Гринюк, М. Примуш, Л. Касинюк, Ю. Козаченко, І. Ярошенко, це все пояснюється тим, що дана проблема є актуальною і знаходиться у центрі досліджень.

Мета статті - висвітлити нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді.

Виклад основного матеріалу. Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді визначається законодавством кожної конкретної країни або регіону у даному випадку територіальної громади.

Територіальна громада – жителі, об'єднані постійним проживанням у межах села, селища, міста, що є самостійними адміністративно-територіальними одиницями, або добровільне об'єднання жителів кількох сіл, що мають єдиний адміністративний центр [2, 3].

Децентралізація державної влади в Україні є лише зміною горизонтального перерозподілу повноважень між гілками влади, тоді як в європейській і світовій практиці має місце вертикальний перерозподіл повноважень, тобто передача влади з вищої інституції до нижчої інституції [3].

Нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді включає в себе комплекс законів, підзаконних актів та інших нормативних документів, які регулюють діяльність соціальних служб та спрямовані на забезпечення соціального захисту та допомоги громадянам у

потребі.

До основних аспектів нормативно-правового забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді відносять:

1. Конституція України: основний закон України гарантує права і свободи громадян, включаючи соціальні права. Він встановлює принципи державної політики у сфері соціального захисту і підтримки.
2. Законодавство про соціальний захист: в Україні діє цілий ряд законів, що регулюють питання соціального захисту населення, включаючи Закон про соціальні послуги, Закон про соціальний захист інвалідів та інші.
3. Постанови Кабінету Міністрів України: Уряд приймає постанови та розпорядження, які визначають порядок надання соціальних послуг та організацію соціальної роботи на місцевому рівні.
4. Міжнародні договори: Україна є учасником різних міжнародних конвенцій та угод, які визначають стандарти у галузі соціальної роботи і соціального захисту.
5. Рішення органів місцевого самоврядування: Місцеві ради та влада приймають рішення та регулюють діяльність соціальних служб на своїй території, забезпечуючи належний рівень підтримки громадян.
6. Соціальні програми і проекти: Для реалізації соціальних послуг та ініціатив часто розробляються спеціальні програми і проекти на різних рівнях влади [3].
7. Правила і стандарти професійної соціальної роботи: Професійні організації та асоціації розробляють стандарти та кодекси етики для соціальних працівників, які визначають їхні обов'язки та відповідальність.

Ця система нормативно-правового забезпечення забезпечує регуляцію та контроль за діяльністю соціальних служб і гарантує права громадян на отримання необхідної соціальної підтримки та допомоги в територіальній громаді. Важливо, щоб соціальні працівники були обізнаними з цими нормами і відповідально виконували свої обов'язки для забезпечення благополуччя громадян [3, 4].

Однак, загальні принципи та структура нормативно-правового забезпечення соціальної роботи зазвичай мають схожі елементи та спрямовані на забезпечення соціального захисту та допомоги громадянам.

Основні елементи нормативно-правового забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді включають:

1. Стосовно законодавства, то зазвичай існують закони та нормативні акти, які регулюють соціальну роботу та соціальний захист нації. Це може включати закони про соціальний захист, соціальний сервіс, права та обов'язки соціальних працівників і т. д.
2. Стандарти і нормативи. Уряди можуть встановлювати стандарти та нормативи для соціальних служб, які повинні бути дотримані усіма соціальними

працівниками. Ці стандарти визначають якість та рівень надання соціальних послуг.

3. Фінансування. Нормативно-правове забезпечення включає механізми фінансування соціальних служб та програм. Це може бути державний бюджет, гранти, благодійні внески, а також інші джерела фінансування.

4. Система ліцензування та регулювання. Для забезпечення якості та безпеки соціальних послуг часто існують процедури ліцензування та регулювання діяльності соціальних працівників і організацій.

5. Захист прав споживачів. Нормативи також зазвичай включають права та обов'язки громадян, які отримують соціальну допомогу або послуги. Це може включати в себе захист від дискримінації, право на конфіденційність та доступ до інформації.

6. Механізми контролю та відповідальності. Нормативно-правове забезпечення також передбачає механізми контролю за діяльністю соціальних працівників і організацій, а також відповідальність за порушення законодавства [3].

Кожна країна має власну систему нормативно-правового регулювання соціальної роботи, і важливо ознайомитися з конкретними законами та правилами, які діють у вашій територіальній громаді для відповідної інформації. Також слід звертатися до місцевих органів соціального захисту та професійних асоціацій соціальних працівників для отримання додаткової допомоги та консультацій з цього питання.

Щодо України, то впровадженні реформи системи надання соціальних послуг в країні велике значення приділяється правовому регулюванню самого процесу. З метою забезпечення надання ефективних, якісних та доступних послуг тим, хто потребує їх в умовах децентралізації на рівні об'єднаних територіальних громад, були внесені зміни та прийнято ряд нормативно-правових актів:

1. спрямовано на відповідність європейським стандартам у наданні соціальних послуг;
2. визначено критерії та розроблено механізми діяльності провайдерів соціальних послуг;
3. проведено розширення переліку соціальних послуг та вдосконалено процес їх замовлення;
4. здійснено оцінку потреб населення об'єднаних територіальних громад у соціальних послугах;
5. введено стандартизацію соціальних послуг.
6. проведено перевірку якості надання соціальних послуг [6].

Ці кроки спрямовані на покращення системи надання соціальних послуг і відповідають сучасним європейським стандартам у цій сфері.

Нормативно-правові акти, що були прийняті в Україні з 2000 року до сьогодні, і є обов'язковими для виконання регіональними органами

управління соціального захисту та окремими соціальними агентствами, свідчить про значущі зміни у спрямуванні реформування системи надання соціальних послуг населенню. В загальному плані, цей період можна розглядати як два послідовні етапи: перший етап тривав з 2001 року до 2012 року, а другий етап від 2013 року і до сьогодні [6].

Даний період ділиться на два етапи:

Перший етап, що відбувався від 2001 року до 2012 року, на наш погляд, не відзначився значущим прогресом у розвитку та впровадженні нормативно-правових актів у сфері соціального захисту населення України. У цей період були прийняті такі основні документи:

1. «Стратегія подолання бідності» (2001 р.), яка визначила основні напрямки розвитку системи соціальних послуг, зокрема підкреслила важливість збільшення адресності державної соціальної допомоги, заміну окремих пільг на соціальні послуги, перехід від бюджетного фінансування до програмного фінансування громадських організацій, які мали надавати ці послуги, та передачу повноважень щодо планування та фінансування соціальних послуг на місцевий рівень [6].

2. Наступний це Закон «Про соціальні послуги» (2003 р.), який став основою для розвитку системи надання соціальних послуг.

3. «Концепція реформування системи соціальних послуг» (2007-2012 рр.), яка визначила стратегію розвитку системи соціального захисту населення.

4. «Стратегія реформування системи надання соціальних послуг» (2012 р.), яка скасувала попередню концепцію, але не була повністю реалізована через відсутність відповідного законодавчого регулювання питань, пов'язаних із формуванням соціального замовлення, визначенням потреб громад у соціальних послугах та інших аспектів.

Проте, варто відзначити, що результати реалізації цих нормативно-правових актів свідчать про те, що система надання якісних та доступних соціальних послуг населенню не була впроваджена в повному обсязі протягом першого етапу (з 2001 по 2012 роки) [6].

Другий етап (з 2013 року по сьогоднішній день) асоціюється з періодом трансформації системи надання соціальних послуг населенню у відповідності до міжнародних стандартів. Цей етап відрізняється більш обдуманною та системною підходом до реформування системи соціального захисту населення в Україні.

У даному контексті з 2013 року по сьогоднішній день було прийнято ряд нормативно-правових актів, які регулюють політику держави в напрямку створення ефективної системи соціального захисту населення. Найважливішим з них є «План заходів на 2013-2016 роки щодо реалізації Стратегії реформування системи надання соціальних послуг», який був затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 13 березня 2013 року. Цей документ визначає перелік основних заходів, які були здійснені в рамках встановленого

часового періоду (2013-2016 рр.).

Серед ключових заходів, які були реалізовані в рамках виконання плану, важливо виділити:

Затвердження 17 державних стандартів соціальних послуг у таких сферах як догляд вдома, денний догляд, надання притулку бездомним особам, соціальна інтеграція та реінтеграція бездомних осіб, соціальна адаптація, консультивання, профілактика, представництво інтересів, паліативний догляд, стаціонарний догляд осіб, які втратили здатність до самообслуговування чи не набули такої здатності, супровід сімей у складних життєвих обставинах, посередництво (медіація), соціальний супровід при працевлаштуванні та на робочому місці, кризове та екстрене втручання, соціальна інтеграція випускників інтернатних закладів, підтримане проживання осіб похилого віку та осіб з інвалідністю, супровід сімей, у яких виховуються діти-сироти і діти, позбавлені батьківського піклування. Ці стандарти визначають зміст, обсяг, норми, умови та порядок надання соціальних послуг [6].

Затвердження «Порядку виявлення осіб / сімей, які перебувають в соціальних закладах опіки, надання їм соціальних послуг та здійснення соціального супроводу таких осіб / сімей», а також «Порядку взаємодії центральних та місцевих органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування установ, закладів, організацій, що залучаються до виявлення та здійснення соціального супроводу сімей/осіб, які перебувають у соціальних закладах опіки (2013 р.).

Затвердження «Порядку та методичних рекомендацій з проведення моніторингу та оцінки якості соціальних послуг» для підвищення контролю та покращення якості надання соціальних послуг.

Затвердження «Порядку визначення потреб населення адміністративно-територіальної одиниці у соціальних послугах» для забезпечення їх подальшого надання (2013 р.). Встановлення форм обліку соціальних послуг для сімей у соціальних закладах опіки.

Всі ці заходи спрямовані на створенні стандарту та регулюванні процесу надання соціальних послуг.

Щодо переліку соціальних послуг в Україні (станом на листопад 2017 року).

«Список соціальних послуг, які надаються особам або сім'ям, що перебувають в складних життєвих обставинах і не здатні самостійно подолати їх, згідно з наказом Міністерства соціальної політики України від 3 вересня 2012 року, розглядаються з точки зору адміністративно-територіальних одиниць 324 (наказ Міністерства соціальної політики України від 3 вересня 2012 року).

«Методи розповсюдження інформації серед населення про соціальні послуги» описані в документі Міністерства соціальної політики України від 28 жовтня 2014 року №828325 (наказ Міністерства соціальної політики України від 28 жовтня 2014 року).

«Розрахунок вартості соціальних послуг» детально пояснено у документі, затвердженому Міністерством соціальної політики України від 7 грудня 2015 року №1186326 (Методичні рекомендації з розрахунку вартості соціальних послуг, 2014) [6].

«Методичні рекомендації з виконання повноважень об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення» регламентовані наказом Міністерства соціальної політики України від 19 січня 2016 року №26327 (Методичні рекомендації щодо виконання власних (самоврядних) повноважень об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення, 2016).

Документ під назвою «Методичні рекомендації щодо організації соціального замовлення соціальних послуг» (2016) був створений з метою надання практичної допомоги у впровадженні соціального замовлення соціальних послуг органами державної влади, місцевим самоврядуванням та виконавчими органами об'єднаних територіальних громад [6].

Також, існує документ під назвою «Методичні рекомендації щодо діяльності об'єднаної територіальної громади у сфері соціального захисту населення та захисту прав дітей» (2017), який також виданий Міністерством соціальної політики.

У рамках реалізації Плану заходів на 2013-2016 роки були внесені зміни до деяких законів України, таких як «Про соціальні послуги», «Про здійснення державних закупівель», «Про громадські об'єднання», «Про благодійну діяльність та благодійні організації», та «Про гуманітарну допомогу», з метою запровадження механізму соціального замовлення послуг та забезпечення рівноправної участі різних суб'єктів у наданні соціальних послуг. Також були внесені зміни до деяких законодавчих актів з метою розширення повноважень органів місцевого самоврядування та оптимізації надання адміністративних послуг [6].

На практиці, ці заходи передбачають визначення потреб населення у соціальних послугах, розробку і впровадження індивідуальних планів роботи, моніторинг надання послуг та оцінювання їх результатів, а також ведення необхідної документації. Проте, слід зауважити, що деякі заходи зазначені в плані ще потребують подальших обговорень та внесення пропозицій.

У плані розвитку передбачено створення та затвердження програми підвищення кваліфікації соціальних працівників та інших фахівців, які надають соціальні послуги. Проте це питання наразі перебуває на етапі обговорення та консультування. Міністерство соціальної політики спільно з зацікавленими організаціями та установами працює над підготовкою пропозицій щодо внесення змін до програм підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації соціальних працівників та соціальних педагогів. Ці пропозиції узгоджуються з чинним законодавством, зокрема з Законом України «Про вищу освіту» та Стандартом вищої освіти для бакалаврів за

спеціальністю «Соціальна робота» (2016 р.) [6].

У процесі цього розвитку також вивчається досвід європейських країн у сфері організації та надання соціальних послуг, а також розглядається можливість залучення міжнародної фінансової та технічної підтримки для реформування системи соціальних послуг в Україні. Важливо також враховувати освітньо-кваліфікаційні характеристики випускників вищих навчальних закладів.

У рамках цього плану важливим є також внесення нової редакції Закону України «Про соціальні послуги», що передбачає можливість надання соціальних послуг на рівні громади на єдиних умовах для всіх отримувачів.

Також, цей закон передбачає залучення недержавних громадських організацій до надання соціальних послуг, що відкриває нові можливості для розвитку системи соціальних послуг в Україні. Варто зауважити, що цей процес децентралізації соціальних послуг ще тільки почався і потребує подальших зусиль та співпраці з боку влади та громадськості для досягнення результатів» [5, 6].

Отже, нормативно-правове забезпечення соціальної роботи в територіально-ній громаді є важливою складовою системи соціального захисту громадян і забезпечує регуляцію та контроль за наданням соціальних послуг та допомогою населенню. Цей комплекс нормативів, законів і правил визначає права та обов'язки як соціальних працівників, так і громадян, що потребують соціальної підтримки.

Завдяки нормативно-правовому забезпеченню, здійснення соціальної роботи стає систематизованою та професійною діяльністю, спрямованою на поліпшення якості життя громадян, особливо тих, хто перебуває у складних життєвих обставинах. Це також сприяє підвищенню рівня соціальної відповідальності влади та розвитку системи підтримки на місцевому рівні.

Також, слід відзначити, що ефективне функціонування системи соціальної роботи в територіальній громаді вимагає від усіх зацікавлених сторін дотримання законів і стандартів, а також постійного оновлення та вдосконалення нормативного базису, щоб забезпечити адекватну відповідь на сучасні виклики та потреби громадян у сфері соціального захисту.

Висновки. Забезпечення ефективної соціальної роботи в межах конкретної територіальної громади має критичне значення для забезпечення соціального захисту та підтримки громадян. Ця стаття демонструє, що на сьогоднішній день існує ряд важливих проблем у сфері нормативно-правового регулювання соціальної роботи, таких як неоднозначність нормативних актів, недоліки в системі контролю та недостатнє фінансування.

Вирішення цих проблем вимагає комплексного підходу та спільних зусиль держави, громадських організацій, соціальних працівників та інших зацікавлених сторін. Необхідно зміцнювати законодавчу базу, розробляти чіткі та дієві механізми контролю за виконанням норм, а також забезпечувати адекватне фінансування для розвитку соціальної сфери.

Покращення нормативно-правового забезпечення соціальної роботи в територіальній громаді сприятиме підвищенню якості та доступності соціальних послуг для населення, забезпечить більш ефективне вирішення соціальних проблем та сприятиме зростанню рівня соціального захисту населення.

Перспективами подальших розвідок у даному напрямі є висвітлення соціальної роботи у Територіальній громаді Уманського району Черкаської області.

Література:

1. Дубич К. В. (2015) Сучасна система надання соціальних послуг України. Електронне наукове фахове видання «Державне управління: удосконалення та розвиток» №3, 2015. Режим доступу : <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=821>.
2. Завіруха Н.С. (2021). Механізм забезпечення соціального захисту жителів громади в умовах децентралізації. Режим доступу : http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/44754/1/Завіруха_original_16022022_083833.pdf.
3. Козаченко Ю. П. Історичні передумови децентралізації в Україні. URL: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/3_2019/39.pdf.
4. Міністерство соціальної політики. Соціальні послуги (2022) : Режим доступу : <https://www.msp.gov.ua/timeline/?t=171&from=&till=&m=6#tagpanel>.
5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок надання платних соціальних послуг та затвердження їх переліку» (2004). Режим доступу : <https://www.google.com/search?client=opera&q>.
6. Слозанська Г. І. Соціальна робота в територіальній громаді: теорії, моделі та методи: монографія. Тернопіль: ТНПУ імені В. Гнатюка, 2018. 382 с.

References:

1. Dubych K. V. (2015). Suchasna systema nadannia sotsialnykh posluh Ukrainy [Modern system of providing social services of Ukraine]. Elektronne naukove fakhove vydannia «Derzhavne upravlinnia: udoskonalennia ta rozvytok» - Electronic scientific publication "Public administration: improvement and development". No. 3, Access mode: <http://www.dy.nayka.com.ua/?op=1&z=821>. [in Ukrainian].
2. Zavirukha N.S. (2021). Mekhanizm zabezpechennia sotsialnoho zakhystu zhyteliv hromady v umovakh detsentralizatsii. [The mechanism for ensuring social protection of community residents in conditions of decentralization] Access mode: http://dspace.wunu.edu.ua/bitstream/316497/44754/1/Завіруха_original_16022022_083833.pdf. [in Ukrainian].
3. Kozachenko Yu. P. (2019). Istorychni peredumovy detsentralizatsii v Ukraini. [Historical changes in decentralization in Ukraine]. Access mode: http://pa.stateandregions.zp.ua/archive/3_2019/39.pdf. [in Ukrainian].
4. Ministerstvo sotsialnoi polityky. Sotsialni posluhy. [Ministry of Social Policy. Social services] (2022). Access mode: <https://www.msp.gov.ua/timeline/?t=171&from=&till=&m=6#tagpanel>.

5. Постанова Кабінету Міністрів України «Про порядок надання платних соціальних послуг та затвердження їх переліку» [*Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine "On the procedure for providing paid social services and approving their list"*] (2004). Access mode: <https://www.google.com/search?client=opera&q>.

6. Slozanskaya G. I. (2018). [*Sotsialna robota v terytorialnii hromadi: teorii, modeli ta metody*]. Monograph. Ternopil: V. Hnatiuk Ternopil National Pedagogical University. [in Ukrainian].

